

14 de novembre de 2005 es desenvolupà, a l'Aula Magna, el «Tretzè Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona» (UB), conegut, per les seves sigles, com a «CLUB 13», i organitzat per la Secció de Lingüística del Departament de Filologia Catalana i la xarxa temàtica que agrupa els diferents centres de recerca de Catalunya dedicades a *La variació lingüística: dialectologia, sociolingüística i pragmàtica*. Aquest any tractà sobre el fascinant tema de *L'argumentació*, pel qual s'interessen no tan sols els lingüistes, sinó també tots els científics en els molt diversos àmbits del saber, els polítics —per als quals és la millor arma discursiva—, els ensenyants —que necessiten eines argumentatives per a convèncer i persuadir els alumnes—, els advocats i juristes —que han de fer una bona defensa no només amb proves, sinó també, i sobretot, amb raonaments lingüístics, etc. Partint del principi que sempre existeixen com a mínim dos punts de vista sobre qualsevol tema, esdevé peremptori adquirir la capacitat de convèncer amb una argumentació justa, fent un ús pacífic i democràtic de la paraula, com a instrument per a l'entesa i la defensa de la pau, dins de la cultura de la paraula i del saber. Així doncs, la temàtica abraça disciplines tan diverses com la retòrica, la didàctica, la pragmàtica lingüística i la intel·ligència artificial relacionada amb el dret.

Xavier Laborda (UB), a *Argumentació i retòrica*, hi aportà una perspectiva històrica a través de la retòrica. Aquesta, que adquirí tanta importància en l'antiguitat grega a mans dels sofistes —revolucionaris en el tema—, era l'art de convèncer i de complaure els sentits. Plató creia que la vertadera retòrica havia d'ésser un saber total i desinteressat. La falsa idea que la retòrica convertia l'orador en un brillant atleta de la paraula per tal de poder tombar el seu contrincant ha quedat desmentida recentment. És l'art de la prova i de l'argumentació, un àmbit molt viu en l'actualitat, que ha de dur a l'aprofundiment de la realitat. Així, va lligada a l'expressió de la llibertat de la paraula i, doncs, s'oposa a l'exercici autoritari del poder. La condició retòrica és tan gran que implica tots els membres de la societat, des dels professors universitaris fins a la publicitat, atès que tots fan creació retòrica (Ex.: *Jo treballa, tu no treballa, ell treballa en precari..., elles treballen per menys diners*). I aquesta capacitat de creació por-

ta a concebre la retòrica sigui com a descoberta formal, que permet de construir i organitzar el discurs públic i el disposa en gèneres, sigui com a descoberta ideològica, atès que el dret a la paraula només pot ser adquirit si hom té dret a l'educació.

Joaquim Dolz (U. de Ginebra) es referí, a *Argumentació i didàctica (adquisició i ensenyament)*, a l'ensenyament i a l'aprenentatge de l'argumentació. La didàctica suposa com s'ensenyava una determinada matèria a l'aula. Els nens petits, ja molt aviat, saben quelcom de l'argumentació, perquè és un fet molt precoç, que usen per anar-se'n més tard al llit, per aconseguir una joguina, etc. Als infants i als adolescents els costa molt integrar la paraula de l'altre, cada u dóna la seva opinió, quan, per contra, el diàleg implica discutir, debatre, defensar l'altre, intercanviar parers en una conversa. Així doncs, la psicolingüística ens dóna una base per saber quins aspectes poden tenir un debat, de la qual cosa s'ocupa la didàctica. Tot seguit, Dolz exposà i desenvolupà un pla de presentació, molt ben estructurat i elaborat, a partir de quatre aspectes: 1-la modelització didàctica dels gèneres argumentatius; 2-els gèneres argumentatius orals, entesos com a unitats d'ensenyament i aprenentatge (debat, panegíric, espot publicitari, sermó, etc.); 3-la noció de seqüència didàctica aplicada als textos argumentatius orals i escrits i 4-la recerca actual, en l'ensenyament de l'argumentació a l'ESO. En aquest sentit, la didàctica hi és fonamental, sempre que es basi en l'experimentació dels nous instruments a l'aula.

Margarida Bassols (UAB) parlà sobre *Argumentació i pragmàtica* i inicià el seu parlament amb una pregunta clau: «Qui s'està de defensar la seva opinió?». En realitat, els parlants esmercen molt de temps a defensar la nostra opinió, i molt poc a escoltar la d'altri. La pragmàtica és un camp d'estudi teoricopràctic que estudia les actuacions verbals, els «actes de parla», tenint en compte els usuaris i els seus objectius comunicatius. L'argumentació, des de la pragmàtica, és una activitat força complexa, és una acció humana, executada amb la llengua, i orientada a convèncer l'altre. L'acció argumentativa, més que no pas la parla argumentativa, ha de ser *expressable* —actes de parla amb un objectiu argumentatiu—, *funcional* —pretén atacar un punt de vista i convèncer-ne l'altre—, *social* —cal argumentar amb algú en un context de desacord— i *dialèctica* —es construeix conjuntament amb l'altre, per tal de trencar el clima inicial de desacord. Seguidament Bassols exposà, amb tot detall, els objectius de l'enfocament pragmàtic de l'argumentació, la pragmadialèctica o discussió crítica, els actes de parla d'Austin i Searle, el contingut proposicional adequat a la seva força, la condició essencial de l'acte de parla, la seva condició de sinceritat i les condicions preparatòries, els diferents tipus d'actes de parla argumentatius, les seves etapes i, finalment, les regles dels argumentadors raonables.

Pompeu Casanovas (UAB) n'oferí una visió nova i diferent, des de l'àmbit del dret, a *Argumentació, intel·ligència artificial i dret*. En el dret contemporani, calen arguments, per tal d'ordenar les expressions de l'usuari, fa falta la construcció d'esquemes conceptuals per a compartir informació. Encara ara, en la jurisprudència hi ha poc diàleg i poca dialèctica i controvèrsia. Actualment destaquen dues tendències en els models argumentatius, des de la lògica i des de la lingüística. S'ha anat creant una sèrie de models dialèctics en intel·ligència artificial, per aplicar l'argumentació a problemes jurídics. Ara bé, els teòrics i lògics del dret s'han d'adonar que no és suficient un model artificial en un context on els advocats de vegades han d'argumentar a tres o quatre o més bandes. Abans de construir res, cal entendre el coneixement tractat, els problemes de la gent. El llenguatge judicial o processal és massa fosc però, si es canvia per la llengua comuna, que llavors la gent entén, el fiscal es queda descollocat. Casanovas féu, en conseqüència, una crítica als lingüistes: no es poden enregistrar unes dades (discursos, converses, etc.) i després analitzar-les sense tenir en compte tot el procés cognitiu, sinó que el llenguatge ha d'acoblir les macrodades a les microdades. De fet, amb pocs ele-

ments, n'hi ha prou per a raonar. Quan una persona pren una decisió, necessita una rutina i un fil argumentatiu, bo i tenint en compte totes les possibles variables.

A la tarda tingué lloc una taula rodona molt interessant, *La recerca sobre l'argumentació*, portada pels mateixos participants, en la qual debateren sobre les seves pròpies recerques en l'argumentació i els problemes amb què es troben en l'elaboració del procés de recerca. [M. B. i C.]